

บทที่ 9

ศาสนาจีนโต

เนื้อหาบทที่ 9

ศาสนาซันโต

9.1 ประวัติความเป็นมา

9.2 ประวัติศาสตร์

9.3 คัมภีร์ในศาสนา

9.4 หลักคำสอนที่สำคัญ

9.5 หลักความเชื่อและจุดหมายสูงสุด

9.6 ศาลเจ้าและนักบวชของซันโต

9.7 พิธีกรรมที่สำคัญ

9.7.1 พิธีบูชาในศาสนา

9.7.2 พิธีบูชาธรรมชาติ

9.7.3 พิธีบูชาบุญนิยมบุคคล

9.7.4 พิธีเกี่ยวกับเด็กเกิดใหม่

9.7.5 พิธีเนื่องในวันนักชัฏฤกษ์

9.7.6 พิธีโอโฮฮาราชิ

9.8 นิิกายในศาสนา

9.8.1 กักกะซันโต

9.8.2 กโยหะซันโต

9.9 สัญลักษณ์ของศาสนา

9.10 ฐานะของศาสนาในปัจจุบัน

แนวคิด

1. ศาสนาซินโต เกิดที่ประเทศญี่ปุ่น เมื่อประมาณ 117 ปี ก่อนพุทธศักราช คำว่า “ซินโต” แม้จะออกเสียงเป็นภาษาญี่ปุ่น แต่คำเดิมมาจากภาษาจีนว่า “สิ่งเต๋า” แปลว่า “ทางแห่งเทพเจ้า” เมื่อพระพุทธศาสนาและศาสนาของจื๊อแพร่เข้ามาในญี่ปุ่นๆ จึงได้เรียกการนับถือเทพเจ้าว่า “ศาสนาซินโต” เพื่อให้เกิดความแตกต่างจากศาสนาพุทธและศาสนาขงจื๊อ ศาสนาซินโตไม่มีศาสดา

2. คัมภีร์สำคัญของศาสนาซินโต นั้นมีอยู่ 2 คัมภีร์ คือ คัมภีร์โคยิกิ และคัมภีร์นิฮองจิ หรือนิฮอนโชกิ ศาสนาซินโตมีหลักคำสอนที่มุ่งไปเรื่องของจิต โดยเน้นให้พัฒนาจิตใจให้ตั้งงาม 4 ลักษณะคือ 1) ให้มีความคิดแจ่มใส 2) ให้มีความคิดบริสุทธิ์สะอาด 3) ให้มีความคิดถูกต้อง 4) ให้มีความคิดเที่ยงตรง นอกจากนี้ศาสนาซินโตยังสอนคุณธรรมขั้นพื้นฐานไว้ดังนี้ 1) เชื่อฟังคำสอนของเทพเจ้า 2) ทำหน้าที่ของตนให้สมบูรณ์ด้วยความซื่อสัตย์ และ 3) ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาต่อเทพเจ้าและต่อวิญญาณแห่งบรรพบุรุษ

3. จุดมุ่งหมายปลายทางสูงสุดในชีวิตของศาสนาซินโตเป็นความสุขนิรันดร์ และเป็นความสุขที่แท้จริง คือเมื่อตายแล้วจะไปเป็นเทพเจ้า วิธีปฏิบัติเพื่อให้บรรลุจุดหมายดังกล่าว คือ เมื่อมีชีวิตอยู่จะต้องจงรักภักดีต่อเทพเจ้า และบูชาวิญญาณแห่งบรรพบุรุษ ชาวซินโตเชื่อว่าชีวิตในโลกนี้มีครั้งเดียว ตายไปแล้วจะไปอยู่ในโลกวิญญาณชั่วนิรันดร์

4. นิกายของศาสนาซินโต แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) กั๊กกะซินโต ได้แก่ซินโตที่เป็นของรัฐ 2) กโยหะซินโต ๗ ได้แก่ซินโตฝ่ายประชาชน หรือซินโตที่แยกออกไปเป็นนิกายต่างๆ ดำเนินการเป็นอิสระของแต่ละกลุ่ม นิกายหรือกลุ่มเหล่านี้มี 13 นิกาย

5. สัญลักษณ์ศาสนาซินโต ก็คือ 1.โทริ เป็นประตูอันมีเสา 2 เสา มีไม้ 2 อันวางอยู่ข้างบน 2. กระจก อันมีรูปลายดอกไม้ แต่สัญลักษณ์ที่มีมาแต่โบราณเป็นสมบัติสืบทอดกันมา กับบัลลังก์แห่งพระจักรพรรดิเรียกว่า “ซานชูโน-ซิงกิ” มีอยู่ 3 อย่างคือ กระจก ดาบ และรัตนมณี

6. ปัจจุบันมีศาสนิกของศาสนาซินโตมีประมาณ 3,162,800 คนซึ่งส่วนใหญ่อยู่ที่ประเทศญี่ปุ่น รัฐฮาวายในสหรัฐอเมริกา และ ประเทศบราซิล ซึ่งทั้ง 2 แห่งนี้มีชาวญี่ปุ่นอยู่มาก

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้นักศึกษาได้มองเห็นภาพรวมประเด็นที่เป็นสาระสำคัญทางศาสนาของศาสนาฮินดูได้อย่างสมบูรณ์
2. เพื่อให้นักศึกษาได้ศึกษาและสามารถถ่ายทอดเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของศาสนา ประวัติศาสตร์ คัมภีร์สำคัญในศาสนา หลักคำสอนที่สำคัญในศาสนา หลักความเชื่อและจุดมุ่งหมายสูงสุดในศาสนาของศาสนาฮินดูได้อย่างถูกต้อง
3. เพื่อให้นักศึกษาได้ศึกษาและสามารถถ่ายทอดเกี่ยวกับพิธีกรรมที่สำคัญทางศาสนา ศาสดาและนักบวชของศาสนา พิธีกรรมที่สำคัญทางศาสนา นิภายในศาสนา สัญลักษณ์ของศาสนา และฐานะศาสนาในปัจจุบันของศาสนาฮินดูได้อย่างถูกต้อง

บทที่ 9

ศาสนาชินโต

9.1 ประวัติความเป็นมา

ศาสนาชินโต เกิดเมื่อประมาณ 117 ก่อน พ.ศ. โดยคิดตามสมัยจักรพรรดิองค์แรกของญี่ปุ่นคือ พระเจ้าจิมมู เทนโน (Jimmu Tenno) คำว่าชินโต เป็นภาษาจีนแต่ออกเสียงตามสำเนียงญี่ปุ่น กล่าวคือคำนี้มาจากภาษาจีนว่า เซนเต้า ก็คำว่าเซนหรือชินแปลว่าเทพเจ้า ส่วนคำว่าเต้า แปลว่าทาง เมื่อรวมกันแปลว่าทางแห่งเทพเจ้า ชื่อนี้อาจหมายถึงการบูชาเทพเจ้าหรือคำสอนของเทพเจ้าหรือศาสนาของเทพเจ้าก็ได้ ส่วนในภาษาญี่ปุ่นเรียกศาสนาใหม่นี้ว่า “คามิโนมิจิ” (Kaminomichi) แต่ชื่อนี้ไม่แพร่หลายเท่ากับคำว่าชินโต ก็แต่เดิม ศาสนาชินโตยังไม่มีชื่อต่อมาเมื่อพุทธศาสนาและศาสนาขงจื้อได้แผ่เข้าไปถึงประเทศญี่ปุ่น ชาวญี่ปุ่นจึงจำเป็นต้องตั้งชื่อศาสนาเดิมของตนเพื่อให้แตกต่างกัน ก็ศาสนาชินโตดั้งเดิมไม่มีศาสดาหรือผู้ตั้งศาสนา แต่เกิดมาจากขนบธรรมเนียมประเพณีที่ถือสืบต่อกันมา มีประเพณีการบูชาเทพเจ้าและบรรพบุรุษเป็นต้น ดังนั้น ศาสนาชินโตจึงไม่มีคำสอนที่แน่นอนไม่มีคัมภีร์ที่ตายตัวเพราะแต่ละยุคแต่ละถิ่นก็มีความเชื่อแตกต่างกันไป

ชินโต¹ เป็นศาสนาพหุเทวนิยมนับถือเทพเจ้ามากมาย เทพเจ้าในศาสนาชินโตก็มีหลายประเภท มีทั้งเทพเจ้าแท้ และเทพเจ้าที่ไปจากมนุษย์ เช่นพระเจ้าจักรพรรดิ วีรบุรุษในสงคราม และวิญญาณของหลายคนที่มารวมกัน เช่นเทพเจ้าแห่งขุนเขา ก็มาจากวิญญาณมากมายของพวกคนที่เคยอยู่ตามภูเขารวมกัน เทพเจ้าแห่งทะเลก็มาจากวิญญาณจำนวนมากของพวกคนที่เคยอยู่แถบทะเลเป็นต้น นอกจากนี้ยังมีเทพเจ้าที่ไปจากสัตว์ที่คนเคารพอีกด้วย ก็เทพเจ้าดังกล่าวจะสิงสถิตอยู่ในธรรมชาติทั่วไป เช่น ภูเขา ลำเนาไพร ท้องฟ้า ทะเลและแผ่นดิน เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ในประเทศญี่ปุ่น จึงมีศาลเจ้ามากมายจำนวนแสนจนได้นามว่าดินแดนแห่งศาลเจ้า และศาลเจ้าที่เป็นสัตว์ก็มีด้วย เช่น ศาลเจ้าสุนัขจิ้งจอก และศาลเจ้าเสือดาว เป็นต้น สิ่งที่เคารพเหล่านี้ชาวญี่ปุ่นเรียกรวมๆ กันว่า กามิสะมะ (Kamisama) เหมือนกันหมด ก็คำว่ากามิ

¹ เสฐียร พันธรังสี. ศาสนาเปรียบเทียบ, 2516 หน้า 575.

มีความหมายกว้างเพราะนอกจากจะหมายถึงเทพเจ้าแล้วยังหมายถึงสิ่งที่บริสุทธิ์ ทรงพลัง ทรงอำนาจและน่าเกรงขามเป็นต้นอีกด้วย ดังนั้นภูเขา แม่น้ำ ทะเล พืชพันธุ์ ป่าไม้และสัตว์ เป็นต้น ก็อาจเป็นkamiได้ ด้วยคำนี้ถึงเทพเจ้าที่สิงสถิตอยู่ในสิ่งนั้นๆ ดังนั้นประเทศญี่ปุ่นจึงได้นำมาอีกอย่างหนึ่งว่าดินแดนแห่งเทพเจ้าส่วนเทพเจ้าที่ชาวญี่ปุ่นนับถือว่าเป็นใหญ่เหนือเทพทั้งหลายก็คือ อะมะเตระสุ โอมิ คามิ (Amaterasu-omi-kami) หรือพระอาทิตย์ซึ่งเป็นเพศหญิง ส่วนสวามีของพระนางก็คือ สึกิโยมิ (Tsukiyomi) หรือพระจันทร์ เทพเจ้าของศาสนาชินโตจะมีลักษณะอย่างมนุษย์คือนอกจากจะมีรูปร่างเหมือนมนุษย์แล้ว ก็ยังมีกิเลส รัก โลภ โกรธ หลง เป็นต้น ศาสนาชินโตอาจแบ่งเป็น 5 สมัย¹ ดังนี้

สมัยที่ 1 ระยะเวลาประมาณ 1,200 ปี เริ่มตั้งแต่ 117 ก่อน พ.ศ. จนถึง พ.ศ. 1095 เป็นสมัยแห่งศาสนาชินโตบริสุทธิ์แท้ เพราะยังไม่ถูกอิทธิพลจากศาสนาอื่นครอบงำ สมัยนี้ถือเอาตั้งแต่จิมมุเทโน ซึ่งเป็น มิกาโด หรือจักรพรรดิองค์แรกของญี่ปุ่น เรื่อยมาจนถึงพระพุทธศาสนาเริ่มเผยแผ่เข้าสู่ประเทศญี่ปุ่น ศาสนาชินโตสมัยนี้มีอิทธิพลต่อชาวญี่ปุ่นอย่างแท้จริงเพียงศาสนาเดียว

สมัยที่ 2 ระยะเวลาประมาณ 250 ปี เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 1095 ถึง พ.ศ. 1343 เป็นสมัยที่ศาสนาพุทธและศาสนาขงจื้อ เข้าสู่ประเทศญี่ปุ่น โดยเฉพาะพุทธศาสนาได้มีอิทธิพลมากในช่วง 150 ปีแรกในคัมภีร์นินฮอนคิ ได้กล่าวยกย่องพระพุทธศาสนาไว้ประมาณ 50 แห่ง เช่นในปี พ.ศ. 1188 พระเจ้าจักรพรรดิโกโตกุ ทรงยกย่องพระพุทธศาสนาและทรงดูหมิ่นทางแห่งเทพเจ้า และอีกตอนหนึ่งกล่าวว่าในปี พ.ศ. 1214 มกุฎราชกุมาร (โชโตกุไทชิ) ได้ทรงสละโลกออกผนวชเป็นต้น แต่ถึงอย่างไรสมัยนี้ศาสนาชินโตก็ยังมียิทธิพลมากกว่าศาสนาอื่น

สมัยที่ 3 ระยะเวลาประมาณ 900 ปี เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 1343 ถึง พ.ศ. 2243 เป็นสมัยที่ศาสนาชินโตผสมกลมกลืนกับศาสนาอื่น ทำให้ศาสนาชินโตลดความสำคัญลงมาจนนักศาสนาบางท่านกล่าวว่า ศาสนาชินโต ศาสนาพุทธ และศาสนาขงจื้ออาจรวมเป็นศาสนาอันเดียวกันก็ได้ และมีกฤษฎาบางรูปกล่าวว่า เทพเจ้าของศาสนาชินโตก็คือปางหนึ่งของพระพุทธเจ้า ศาสนาชินโตจึงลดความสำคัญลงตามลำดับจนกระทั่งระหว่าง พ.ศ. 2008 ถึง พ.ศ. 2230 ไม่มีการประกอบพิธีโอโฮนิเฮ หรือพิธีบรมราชาภิเษก ตามแบบศาสนาชินโต ซึ่งถือกันว่าเป็นพิธีกรรมสำคัญที่สุดในบรรดาพิธีกรรมของศาสนาชินโต ตลอด 8 รัชกาล

¹ Hume Robert E. The World's Living Religions, 1957 p.170-173.

สมัยที่ 4 ระยะเวลาประมาณ 168 ปี เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2243 ถึง พ.ศ. 2411 เป็นสมัยที่มีการฟื้นฟูศาสนาชินโตเป็นการใหญ่ ได้มีการรณรงค์ให้เห็นความสำคัญของศาสนาชินโต ความสำคัญของพระเจ้าจักรพรรดิผู้สืบเชื้อสายจากพระอาทิตย์ ความสำคัญของชาวญี่ปุ่นที่สืบสายมาจากเทพเจ้า และความสำคัญของประเทศญี่ปุ่นซึ่งเป็นดินแดนที่เทพเจ้าสร้างขึ้นมา จนชาวญี่ปุ่นเชื่อว่าศาสนาชินโต พระเจ้าจักรพรรดิ ประเทศญี่ปุ่นและคนญี่ปุ่นดีกว่าเหนือกว่าผู้อื่นโดยประการทั้งปวง ผลก็คือชาวญี่ปุ่นเป็นชาตินิยมขึ้นมามากขึ้น และรุนแรงด้วย

สมัยที่ 5 เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2411 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน เป็นสมัยที่ศาสนาชินโตได้รับการฟื้นฟูต่อจากสมัยที่ 4

จักรพรรดิเมจิ (พ.ศ. 2411-2455) ผู้ทรงเปิดประตูสัมพันธ์ไมตรีกับต่างประเทศ ได้ทรงสั่งชำระศาสนาชินโตให้บริสุทธิ์ยิ่งขึ้นไปอีก โดยให้แยกศาสนาชินโตออกจากศาสนาพุทธ และศาสนาขงจื้อ ศาลเจ้าต่างๆ ก็ให้มีเฉพาะพิธีกรรมศาสนาชินโตเท่านั้น ส่วนศาสนาอื่นจะมีพิธีกรรมของตนก็ได้ แต่ห้ามปะปนกับศาสนาชินโต ต่อมา พ.ศ. 2425 ได้ทรงแยกศาสนาชินโตออกเป็น 2 แบบ คือชินโตของรัฐกับชินโตของราษฎร ทั้งทรงส่งเสริมให้ชาวญี่ปุ่นเป็นชาตินิยมดังมีพระบรมราชโองการมายังกองทัพบกทุกเหล่ามีใจความว่า “ให้ทุกคนรักชาติ รักความกล้าหาญ และจงรักภักดีต่อราชบัลลังก์ แม้ชีวิตก็สละได้ ต้องเชื่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นให้ถือเท่ากับบัญชาจากสวรรค์” ตั้งแต่นั้นมา ทหารญี่ปุ่นก็ได้รับเกียรติมาก ใครทำร้ายทหารไม่ได้ ทหารจึงเป็นเสมือนตุ๊กตาไซลาน คอยทำตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาทุกอย่าง และในการรบกับรัสเซียเมื่อ พ.ศ. 2447-2448 ในสงครามโลกครั้งที่ 1 ญี่ปุ่นก็สามารถเอาชนะรัสเซียซึ่งเป็นประเทศใหญ่กว่าญี่ปุ่นหลายสิบเท่าได้

9.2 ประวัติศาสตร์

โดยมากเมื่อกล่าวถึงศาสนาชินโต ก็เป็นที่รู้จักทั่วไปว่าไม่มีศาสดาหรือผู้ตั้งศาสนาเพราะศาสนาชินโตเป็นศาสนาที่เกิดสืบเนื่องมาจากชนบประเพณีในการบูชาบรรพบุรุษ และบูชาเทพเจ้างดแล้ว แต่เมื่อแบ่งศาสนาชินโตออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

1. **ชินโตที่เป็นของรัฐ (State Shinto) หรือ ชินโตศาลเทพเจ้า (Shrine Shinto)**
2. **ชินโตที่เป็นนิกาย (Sectarian Shinto)** แล้วชินโตแบบแรกอาจไม่มีศาสดาก็จริงแต่ชินโตแบบหลังคือที่เป็นนิกายต่างๆ ก็มีศาสดาแน่นอน เช่น นิกายกอนโก มีกอนโกเป็นศาสดา

พยากรณ์ เป็นที่น่าสนใจว่าศาสนาที่เกิดขึ้นใหม่ในญี่ปุ่น มีบุคคลที่อ้างตัวว่าได้เห็นพระเจ้าและพูดแทนพระเจ้า เข้าลักษณะศาสดาพยากรณ์อยู่หลายคน ในที่นี้จะกล่าวเพียง 2 คน คนแรกเป็นสตรี ซึ่งเป็นผู้ตั้งศาสนาเทนริโกโย ในปัจจุบันมีผู้นับถือศาสนานี้ประมาณ 2 ล้านคน คนที่สองเป็นชายชื่อ กอนโก ไดชิน เป็นผู้ตั้งศาสนา กอนโกโย มีผู้นับถือกว่าหกแสนคนทั้งสองศาสนานี้ต่างจากศาสนาชินโตมาก แต่กรมการศึกษาของญี่ปุ่นจัดเป็นนิกายของศาสนาชินโตที่แตกแยกออกไป ความจริงยังมีบุคคลผู้ตั้งตัวเป็นศาสดาพยากรณ์อีกหลายคน แต่เกรงจะพินเฝ้าถ้าจะเล่าทั้งหมดจึงขอนำมาเล่าเพียง 2 คน ดังต่อไปนี้

ข้อเปรียบเทียบเรื่องศาสดาพยากรณ์

1. **มิกิ นากายามา** เป็นบุตรของชาวนา แห่งจังหวัดยามาโตะ เกิดเมื่อวันที่ 2 มิถุนายน ค.ศ. 1798 (พ.ศ. 2341) เมื่อเธออายุได้ 41 ปี พระเจ้าผู้เป็นบิดาได้ลงมาถือเอาตัวเธอผู้เป็นเสมือนหนึ่งโบสถ์ที่มีชีวิต หรือโบสถ์เดินได้ของพระองค์ เธอได้สั่งสอนอ้างนามของพระเจ้า มีผู้นับถือเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ และได้ถึงแก่กรรมเมื่ออายุ 90 ปี ในปัจจุบันศาสนาเทนริโกโย นับเป็นศาสนาใหญ่ศาสนาหนึ่งของญี่ปุ่น มีกิจกรรมก้าวหน้าและทันสมัย ความจริงคำว่าเทนริโกโยถ้าจะแปลตามตัวว่าศาสนาเทนรินั่นเอง แต่คำว่าเทนรินี้ในที่นี้หมายถึงเทนรี หรือหมายถึงพระนามของพระเจ้าซึ่งขึ้นต้นว่า “เทนรี” จากคำว่า “เทนรี-โอ-โน-มิโกโด” อย่างไรก็ตามลักษณะของพระเจ้าในศาสนานี้เป็นผู้สร้างโลก เป็นต้นเดิมแห่งสิ่งทั้งปวงเช่นเดียวกับพระเจ้าในศาสนาอื่นๆ

2. **กอนโก ไดชิน** เป็นผู้ตั้งศาสนา กอนโกโย หรือศาสนา กอนโกนั้นเกิดเมื่อปี ค.ศ. 1814 (พ.ศ. 2357) และถึงแก่กรรมเมื่ออายุได้ 69 ปี เมื่อ กอนโก อายุได้ 46 ปี เสียงของพระเจ้าผู้เป็นบิดาแห่งสากลโลกก็ได้ปรากฏลงมาเรียกร้องให้ กอนโก ดำเนินงานเพื่อช่วยมนุษยชาติให้ปลอดภัย ดังข้อความในคัมภีร์ซึ่งอ้างกันเป็นคำของพระเจ้างดังต่อไปนี้

“บุตรทั้งหลายของพระเจ้า ที่มีชีวิตอยู่ในโลกนี้ ไม่รู้ถึงความรักของพระองค์ ปฏิบัติผิดหรือไม่เชื่อฟังพระประสงค์ของพระองค์โดยไม่รู้ตัว จึงเกิดความทุกข์ยากเดือดร้อน และเกิดความรู้สึกมีดมนต่อพรของพระเจ้า บัดนี้พระเจ้าได้ส่ง กอนโก ไดชิน มาสู่บุตรทั้งหลายของพระองค์เพื่อที่จะให้บุตรเหล่านั้นได้รู้แจ้งความจริงที่ว่า พระเจ้าทรงถือว่าความสุขความเจริญของบุตรทั้งหลายของพระองค์เป็นเสมือนของพระองค์เอง ซึ่งความมีความเป็นของพระองค์เกี่ยวข้องอยู่โดยตรง”

9.3 คัมภีร์ในศาสนา

คัมภีร์ศาสนาชินโตที่สำคัญมีอยู่ 2 คัมภีร์ ดังนี้

1. คัมภีร์โคยิกิ
2. คัมภีร์นิฮองจิ หรือนิฮอนโชกิ แต่ถ้าต้องการกล่าวอย่างพิสดาร ยังมีคัมภีร์อื่นอีกหลายคัมภีร์ ดังต่อไปนี้

คัมภีร์โกโคชูอิ

คัมภีร์มันโยชู

คัมภีร์ฟูโดกิ

คัมภีร์ไตโฮโรโย

คัมภีร์เอนจิซิกิ

1. คัมภีร์โคยิกิ (Ko - ji - Ki)

คัมภีร์นี้มีรากฐานอยู่กับชนบทรรมนิยมประเพณีกล่าวถึง นิยาย ตำนาน ประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับราชสำนักของพระเจ้าจักรพรรดิ ส่วนใหญ่เทววิทยาของศาสนาชินโต ได้พัฒนาขึ้นจากการตีความในเทพนิยายแห่งคัมภีร์ที่กล่าวนี้มีผู้กล่าวกันว่า คัมภีร์ศาสนาชินโต มีลักษณะเป็นเทพนิยายผสมประวัติศาสตร์ ชนบทรรมนิยมประเพณี ข้อห้าม การปฏิบัติทางไสยศาสตร์ และการปฏิบัติต่อเทพเจ้า

2. คัมภีร์นิฮองจิ หรือนิฮอนโชกิ (Nihongi or Nihon Shoki)

คัมภีร์นิฮอนโชกินี้ ถือว่าเป็นคลาสสิก คือเป็นวรรณคดีชั้นสูงเป็นคัมภีร์รวม 30 เล่ม 15 เล่มแรกว่าด้วยเทพนิยายและนิยายต่างๆ 15 เล่มหลังว่าด้วยข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ เป็นที่ยอมรับกันว่าเป็นหนังสือประวัติศาสตร์ที่เชื่อถือกันได้มากที่สุด

3. คัมภีร์โกโคชูอิ (Kogo shui)

นับแต่คัมภีร์นี้เป็นต้นไป มีความสำคัญรองจากสองคัมภีร์ช่วงต้น อิมเบ ฮิโรนาริ เป็นผู้แต่งคัมภีร์โกโคชูอิเป็นหนังสือที่อธิบายความหมายแห่งถ้อยคำและการปฏิบัติพิธีกรรมโบราณ แสดงถึงความคิดเห็นของผู้แต่งเองเกี่ยวกับศาลเทพเจ้าที่โอเอะและอัทสึตะ และเกี่ยวกับสถานะแห่งสกุลของผู้แต่งซึ่งสัมพันธ์กับสกุลนาคาโตมิ และฐานะแห่งสกุลนาคาโตมิ

4. คัมภีร์มันโยชู (Munyo – shiu)

คัมภีร์ที่ประมวลบทกวีเก่าแก่ที่สุดของญี่ปุ่น ประกอบด้วย บทกวี 4,500 บท เป็นบทนิพนธ์ของบุคคลตำแหน่งต่างๆ ตั้งแต่พระจักรพรรดิจนถึงชาวนา บทกวีเหล่านี้มีความสำคัญมากในการแสดงถึงความรู้สึกอันยิ่งใหญ่และความรู้สึกแบบธรรมชาติต่างๆ ออกมาอย่างตรงๆ ที่สำคัญคือทำให้รู้ถึงความเชื่อถือ ขนบประเพณี และความคิดทางศาสนาของคนสมัยโบราณ

5. คัมภีร์ฟูโดกิ (Fudoki)

คัมภีร์นี้แสดงถึงภูมิศาสตร์ส่วนภูมิภาค ฝ่ายปกครองทำรายงานเสนอราชสำนักเพื่อให้พระจักรพรรดิทรงรู้นามเดิมทางภูมิศาสตร์ ความสมบูรณ์ของพื้นที่ นิทานและนิยายอันเก่าแก่แห่งท้องถิ่น

6. คัมภีร์ไตโฮริโย (Taiho – ryo)

คัมภีร์นี้มีความสำคัญเท่ากับคัมภีร์กฎหมายโบราณที่สำคัญของญี่ปุ่น ข้อความในคัมภีร์นี้ให้ประโยชน์ในการเล่าให้ทราบว่า ลำักราชการแห่งไหนนับว่ามีความสำคัญสูงสุดในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบูชาในศาสนาชินโต

7. คัมภีร์เอนงิชิกิ (Yengi – shiki)

คัมภีร์นี้เป็นประมวลกฎหมายที่ละเอียดลออเกี่ยวกับการบริหารงานของรัฐบาล เป็นคัมภีร์รวม 50 เล่ม เนื้อหาว่าด้วยกฎหมายบริหารบาลแห่งราชสำนักพระจักรพรรดิอย่างละเอียด เช่น กล่าวถึงพระราชพิธี มารยาทเนื่องด้วยราชสำนัก ข้อปฏิบัติอันเหมาะสมตลอดจนการบริหารส่วนภูมิภาค เป็นต้น ที่นับว่าสำคัญคือ 10 เล่มแรก ในคัมภีร์นี้กล่าวถึงกฎหมายต่างๆ เกี่ยวกับศาสนาชินโต จึงถือกันว่ามีค่ามากในการช่วยการศึกษาศาสนา กล่าวกันว่าเมื่อประกาศใช้ประมวลกฎหมายนี้ ก็เท่ากับให้กำเนิดศาสนาชินโตอย่างเป็นทางการเป็นลายลักษณ์อักษรตั้งแต่นั้นมา

9.4 หลักคำสอนที่สำคัญ

ศาสนาชินโตสอนให้สักการะเคารพบรรพบุรุษ กตัญญูกตเวทีต่อผู้วายชนม์ บูชาปฏิบัติต่อผู้สูงอายุกว่า จงรักภักดีต่อพระจักรพรรดิครูและอาจารย์คือเทพบิดร องค์พระจักรพรรดิมีสิทธิ์ทุกอย่างที่บิดามารดามีต่อบุตร วิญญาณเป็นของไม่ตาย การตายเป็นการเปลี่ยนเครื่องแต่งตัวใหม่ชั่วคราวเพียงเดียว เมื่อผู้ที่เคารพถูกดูหมิ่นให้แก้แค้นให้ ไม่ควรอยู่ร่วมฟ้ากับบุคคล

ที่ดูหมิ่นผู้ที่ตนสักการะ เมื่อแก้แค้นไม่ได้ให้ทำฮาราคีรีหรือคว้านท้องเสียดีกว่า ความกล้าหาญ และไม่กลัวตายคือเสบียงในสงคราม ส่วนได้เสียของพระจักรพรรดิและประเทศชาติคือส่วนที่ทุกคนต้องรับผิดชอบ สิ่งเหล่านี้ต้องถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดที่สุด

คำสอนสำคัญบางประการของศาสนาชินโตมีดังนี้

1. ญี่ปุ่นเริ่มด้วยการบูชาความงามของบุปผชาติ ลงท้ายด้วยการฆ่าตัวตาย
2. ความซื่อสัตย์ ความเคารพ และความภักดีต่อผู้ใหญ่ เป็นคุณธรรมอันสูงสุดเหนือคุณธรรมทั้งปวง
3. ความภักดีต่อพระจักรพรรดิและเจ้านายของตน เป็นชีวิตอันมีเกียรติสูงส่ง
4. ความดีงามที่เราต้องการ คือ การสืบสายกันมาแห่งบรรพบุรุษด้วยความภักดี ความเมตตาปรานี และความสามัคคีกัน
5. เด็กและคนหนุ่มต้องนอบน้อมต่อผู้ใหญ่ในครอบครัว หญิงสาวต้องนอบน้อมคนแก่ และหญิงต้องเคารพชาย
6. จงรักและเป็นคนดีต่อมารดาบิดาของตน จงเมตตาปรานีจงสามัคคีระหว่างครอบครัวกับญาติพี่น้อง จงซื่อสัตย์ต่อเพื่อน จงรักษาความประพฤติของตนให้สุภาพ และกระmeidกระหม่อม รักตัวมากเท่าใดจงรักคนอื่นมากเท่านั้น
7. หญิงพึงเคารพต่อชาย ชายพึงซื่อตรงต่อรัฐ บุตรธิดาพึงเคารพต่อมารดาบิดาของตน
8. ความจริงเป็นคุณธรรมเบื้องต้นและสุดท้ายของสิ่งทั้งปวง ถ้าปราศจากความจริงคุณธรรมอย่างอื่นก็ไม่มี
9. ใครพูดคำหยาบและทำชั่วแก่ท่าน ท่านอย่าตอบเขาด้วยความชั่ว มีอยู่อย่างเดียวที่ต้องทำ คือ การงานอันซื่อสัตย์เพื่อเกียรติในการงานของท่าน
10. ดาบญี่ปุ่นมีคมข้างหนึ่ง มีสันข้างหนึ่ง มุ่งหมายเพื่อใช้ประโยชน์ได้ 2 อย่าง คือ ฟันผู้ถือเองข้างหนึ่งในเมื่อเขามีความผิด และตัดศัตรูอีกข้างหนึ่งเมื่อเขารังแกเรา

หลักปฏิบัติเพื่อความดีสูงสุด

หลักปฏิบัติเพื่อความดีสูงสุดในศาสนาชินโต คือ การปฏิบัติจริยธรรมทางใจ มี 4 ประการคือ

1. ให้มีความคิดแจ่มใส (อาากากิ โคโกโระ)
2. ให้มีความคิดบริสุทธิ์สะอาด (คิโยกิ โคโกโระ)

3. ให้มีความคิดถูกต้อง (ทาคาซึกิ โคโกโระ)

4. ให้มีความคิดเที่ยงตรง (นาโอกิ โคโกโระ)

การปฏิบัติให้ดวงใจมีสภาพดังกล่าวสามารถพามนุษย์ไปสู่ความเป็นเทพเจ้าสมกับความ
เป็นเผ่าพันธุ์แห่งสวรรค์ได้ซึ่งหลักปฏิบัติทั้ง 4 ประการนี้ย่อเข้าให้เป็นภาษาญี่ปุ่นเพียงคำเดียวว่า
เซอิเมอิ - ชิน

9.5 หลักความเชื่อและจุดหมายสูงสุด

ชาวญี่ปุ่นเชื่อว่า จอมเทพทั้ง 2 คือ อะมะเตระสุ โอมิ กามิ และสึกิโยมิ ทรงเกิดมาจาก
ปฐมเทพคู่แรกคือเทพอิซานากิ (Izanagi) และเทพอิซานามิ (Izanami) ตลอดทั้งสิ่งทั้งปวงก็
เกิดมาจากเทพคู่แรกนี้ ดังมีเทพนิยายการสร้างโลกของศาสนาชินโต¹ ดังนี้

เทพทั้ง 2 คือ อิซานากิ และอิซานามิได้รับมอบหมายจากเทวสภาให้มาสร้างประเทศญี่ปุ่น
จึงได้เสด็จมายังโลกซึ่งมีน้ำปกคลุมอยู่ เทพทั้ง 2 ได้ประทับยืนอยู่บนสะพานสวรรค์ซึ่งเชื่อม
โลกกับสวรรค์ เทพอิซานากิได้ใช้หอกรัตนะสวรรค์กวนน้ำทะเล ครั้นยกหอกขึ้น หยาดน้ำหยด
ใหญ่ไหลหยดจากปลายหอก และตรงที่หยาดน้ำนั้นตกได้บังเกิดเป็นเกาะโอโนโกะขึ้นมา
เทพทั้ง 2 ก็ได้ประทับอยู่บนเกาะนั้น ต่อมาเทพอิซานากิตรัสกับเทพอิซานามิกล่าวว่า ขอให้
เราแยกกันเดินไปรอบเสาสวรรค์ และเมื่อเราพบกันอีกด้านหนึ่ง ก็ขอให้เราอยู่ด้วยกันและ
สร้างเด็กขึ้นมา ดังนั้นเทพอิซานากิจึงเสด็จไปทางขวา ส่วนเทพอิซานามิเสด็จไปทางซ้าย และ
เมื่อเทพทั้ง 2 มาพบกันอีกด้านหนึ่ง เทพอิซานากิได้ทรงอุทานขึ้นว่า “โอ อิซานากิ พระองค์
ช่างเป็นชายหนุ่มที่ดีเลิศ และน่ารักเสียนี้กระไร” ฝ่ายเทพอิซานากิก็ได้ตรัสตอบว่า “โอ อิซานามิ
พระองค์ช่างเป็นหญิงสาวที่ดีเลิศและน่ารักเหลือเกิน” เมื่อเทพทั้งสองอยู่ด้วยกันนั้นก็เกิดเกาะ
ขึ้นมาเกาะหนึ่ง เทพทั้ง 2 จึงตั้งชื่อให้ว่า เกาะฟูตะนะ (Futana) หลังจากนั้นก็เกิดเกาะอื่นๆ
ตามขึ้นมาอีก และมีชื่อตามที่เทพเจ้าทั้ง 2 ตั้งให้ ครั้นสร้างเกาะต่างๆ แล้ว เทพเจ้าทั้ง 2 ก็หัน
มาสร้างทวยเทพและมนุษย์ขึ้นมา ดังในคัมภีร์โกชิกิ บทที่ 196 ว่า เกิดมีเทพเจ้าทั้งหลายใน
สวรรค์ชั้นสูง กลาง ต่ำ เทพเจ้าทั้งหลายบนภาคพื้นแผ่นดิน เทพเจ้าทั้งหลายแห่งพืชผล
เทพเจ้าทั้งหลายแห่งภูเขาลำเนาไพร และเทพเจ้าทั้งหลายแห่งสายธาร เป็นต้น ก็เทพเจ้าทั้งหมด
ล้วนแต่เกิดหลังจากโลกเกิดขึ้นแล้วเหมือนกันหมด ครั้นสร้างทวยเทพแล้ว ปฐมเทพทั้ง 2 ก็

¹ โจเซฟ แกร์. ศาสนาทั้งหลายนับถืออะไร แปลจาก What great religions believe โดยพิน ดอกบัว, 2533
หน้า 135-136.

สร้างเทพสำคัญ 3 องค์คือ สุริยเทพี จันทรเทพ (สีกีย้อมี) และพายูเทพ (สุสุโนโว) ก็สุริยเทพีเป็นที่โปรดปรานของเทพอิชานาคิมากเพราะไม่เคยนำความเดือดร้อนมาให้เลยจึงทรงตั้งชื่อให้ว่า อะมะเตระสุ โอมิ กามิ ซึ่งต่อมาพระนางทรงได้จันทรเทพเป็นพระสวามี พระนางได้ทรงส่งหลานของพระองค์คือจิมมุ เทนโน มาเป็นจักรพรรดิองค์แรกปกครองประเทศญี่ปุ่น ส่วนพายูเทพเป็นบุตรที่ไม่ดี ในคัมภีร์นิฮอนคิ กล่าวว่า เป็นเทพเจ้าแห่งความชั่วร้าย กล่าวคือความชั่วร้ายทั้งหลายเกิดมาจากเทพสุสะโนโนะ

จากอิทธิพลของเทพเจ้า และคำสอนชาตินิยมในศาสนาชินโต ทำให้คนญี่ปุ่นมีลักษณะพิเศษ¹ คือ บูชาบรรพบุรุษ รักชาติ รักธรรมชาติและรักความสะอาด ดังจะเห็นได้ต่อไปนี้

บูชาบรรพบุรุษ ชาวญี่ปุ่นเชื่อว่าคนตายแล้ว วิญญาณไม่ได้ตายด้วย เพราะวิญญาณเป็นอมตะ วิญญาณจะสถิตอยู่ในโลกวิญญาณตลอดไป และคอยดูแลญาติพี่น้อง คอยดลบันดาลให้ผู้เช่นสรวงบูชา ประสบความสุขความสำเร็จดังปรารถนา การบูชาบรรพบุรุษทำให้วิญญาณบรรพบุรุษมีความสุข แต่ถ้าตรงกันข้าม วิญญาณก็เป็นทุกข์ จึงเป็นหน้าที่ของคนที่ยังมีชีวิตอยู่จะพึงบูชาบรรพบุรุษของตน

รักชาติ ชาวญี่ปุ่นเชื่อว่า ประเทศของตน ปฐมเทพคู่แรกสร้างให้มา อีกทั้งเทพีอะมะเตระสุ โอมิ กามิ ยังได้ส่งหลานคือจิมมุ เทนโนมาเป็นจักรพรรดิองค์แรกปกครองประเทศญี่ปุ่นอีกด้วย ดังที่พระนางตรัสกับจิมมุ เทนโนว่า “ข้าคิดว่าแผ่นดินนี้เหมาะสมอย่างแน่นอนที่จะขยายงานของสวรรค์ เพื่อให้ฤาษีปรากฏตลอดไปทั่วสากลจักรวาล แผ่นดินแห่งนี้จะเป็นศูนย์กลางของโลกเป็นแน่แท้” ชาวญี่ปุ่นจึงเทิดทูนพระเจ้าจักรพรรดินามากเพราะสืบสายมาจากพระสุริยเทพีหรือพระอาทิตย์ ดังนั้นกษัตริย์ในประเทศญี่ปุ่นจึงมีราชวงศ์เดียวที่สืบสายกันมาตลอดไม่ขาดสายทั้งไม่มีใครเปลี่ยนเป็นราชวงศ์อื่นได้ เพราะไม่ได้สืบสายมาจากจักรพรรดิจิมมุ เทนโน และชาวญี่ปุ่นถือว่าวันประสูติของพระเจ้าจักรพรรดิองค์ใดก็ตาม นับเป็นวันสำคัญที่สุดของชาติ เพราะเท่ากับเป็นวันบูชาพระสุริยเทพีด้วย ด้วยเหตุนี้ชาวญี่ปุ่นจึงภาคภูมิใจต่อประเทศของตนว่าไม่ใช่แผ่นดินธรรมดา แต่เป็นแผ่นดินของเทพเจ้าและภาคภูมิใจต่อพระเจ้าจักรพรรดิว่าเป็นเชื้อสายโดยตรงจากพระอาทิตย์พระจันทร์ ทั้งมีความกระหม่อมใจว่า พวกเขาไม่ใช่มนุษย์ธรรมดา แต่เป็นเผ่าพันธุ์ของเทพเจ้า ดังนั้นชาวญี่ปุ่นจึงรักชาติมาก พยายามสร้างความเจริญให้แก่ประเทศชาติ และพยายามทะนุถนอมชาติของตนไว้อย่างดี จึงเป็นเหตุให้เกิดลัทธิบูชิโด ซึ่งเป็นวินัยของนักรบขึ้นมา

¹ ดอกบัวขาว. นานาศาสนา, 2507 หน้า 110-116.

ก็การที่ชาวญี่ปุ่นถือว่าพระเจ้าจักรพรรดิเป็นโอรสสวรรค์ ก็ตรงกับความเชื่อของชาวจีน แต่ต่างกันตรงที่ว่า ชาวจีนถือว่ากษัตริย์ทุกองค์ไม่ว่าจะมาจากวงศ์ไหนล้วนแต่เป็นโอรสสวรรค์ ส่วนพลเมืองไม่ได้มาจากสวรรค์ดังนั้นพระราชและประชาชนจึงต่างบรรพบุรุษกันเพราะพระราชเป็นคนสวรรค์ ส่วนประชาชนเป็นคนแผ่นดิน ส่วนญี่ปุ่นถือว่ากษัตริย์ที่มาจากวงศ์เดียวกันคือวงศ์จิมมู เทนโนเท่านั้นที่เป็นโอรสสวรรค์ วงศ์อื่นไม่อาจเป็นได้ ชาวญี่ปุ่นก็เช่นกันสืบสายมาจากสวรรค์ ดังนั้นทั้งพระราชและประชาชนจึงเป็นเผ่าเดียวกัน บรรพบุรุษเดียวกัน พระราชและประชาชนจึงเป็นเสมือนคนในครอบครัวเดียวกัน โดยมีพระราชเป็นหัวหน้าครอบครัว ดังนั้นชายญี่ปุ่นจึงรักและหวงแหนพระเจ้าจักรพรรดิของตนมาก จะเสียอะไรพอยอมได้ แต่จะไม่ยอมเสียพระเจ้าจักรพรรดิเป็นเด็ดขาด

รักธรรมชาติ ศาสนาชินโต ได้ส่งเสริมความรักธรรมชาติอย่างลึกซึ้งจนยังปรากฏลึกลงในดินแดนอุทัยทำให้ชาวญี่ปุ่นรักธรรมชาติมาก ถือธรรมชาติเป็นสิ่งที่ศักดิ์สิทธิ์ ตัวเองก็เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติไม่อาจแยกออกจากธรรมชาติได้ เขาจะรู้สึกมีชีวิตในธรรมชาติรอบตัวเขาก็คือชีวิตที่แล่นอยู่ในตัวเขานั่นเอง ชาวญี่ปุ่นจึงหลงใหลในธรรมชาติมาก ถึงกับมีเทศกาลฟังเสียงแมลงร้องในฤดูใบไม้ร่วง พระเจ้าจักรพรรดิและประชาชนจะคอยเงี่ยโสตฟังเสียงร้องของแมลงต่างๆ หรือในฤดูดอกซากุระบาน ผู้คนจะพากันเที่ยวชมความงามของดอกซากุระตามสวนตามทุ่ง หรือแม้ในฤดูอื่น ชาวญี่ปุ่นก็ยังนิยมนั่งดูดอกไม้หรือกิ่งไม้แกว่งไกวไปตามสายลมเป็นเวลานานๆ หรือนั่งชมดวงจันทร์วันเพ็ญเป็นชั่วโมง ก็ความรู้สึกรักธรรมชาติทำให้ชาวญี่ปุ่นรักความงาม ถ้าจะสร้างเทวสถานหรือศาลเจ้า ก็จะเลือกทำเลที่สวยงามเป็นพิเศษ และสร้างให้มีศิลปะอันงดงาม ชาวญี่ปุ่นจะตกแต่งบ้านเรือนให้สวย แต่งสนามหญ้าให้งาม จะประดิษฐ์อะไรสักอย่างก็จะพยายามทำอย่างประณีตบรรจง พยายามถ่ายชีวิตและธรรมชาติลงในสิ่งเหล่านั้น ก็ในบรรดาความงามทั้งหลายพระอาทิตย์ดูจะเป็นความงดงามมากที่สุด เป็นที่โปรดปรานของชาวญี่ปุ่นมาก ทุกๆ เช้าชาวญี่ปุ่นจะตื่นนอนทันพระอาทิตย์ขึ้น เพื่อโค้งคำนับและชมความงาม แต่ความนิยมชมชอบของชาวญี่ปุ่นก็เฉพาะพระอาทิตย์อุทัยเท่านั้นไม่รวมไปถึงพระอาทิตย์อัสดงด้วย เพราะถือกันว่าพระอาทิตย์ตกเป็นความเศร้าของวัน

ชาวญี่ปุ่นถือว่า ศาสนาชินโตเป็นเรื่องธรรมชาติ ไม่ใช่เรื่องนอกเหนือธรรมชาติ ดังนั้นชีวิตกับศาสนาจึงแยกกันไม่ออก ศาสนากับชีวิตเป็นเรื่องเดียวกันไม่อาจแยกจากกันได้

รักความสะอาด ความสะอาดเป็นเรื่องสำคัญในศาสนาชินโต เพราะในคัมภีร์ศาสนาชินโตก็บอกไว้ว่าแม้แต่เทพอิกานาคิก็ทรงชำระร่างกายให้สะอาดอยู่เสมอ ชาวญี่ปุ่นรักความสะอาดมาก พยายามชำระร่างกายทั้งภายในภายนอกให้สะอาดอยู่เสมอ เพื่อเป็นการบูชาเทพเจ้า ใคร

สกปรกถือเป็นบาปในสมัยก่อนจะมีพิธีชำระร่างกายให้สะอาด จะทำกันเป็นพิธีใหญ่ปีละ 2 ครั้ง พิธีนี้เรียกว่า โอโฮฮาราชิ ทุกคนผู้เข้าในพิธีนี้จะใช้กระดาซัดสีฉวีวรรณร่างกายให้สะอาดแล้ว นำกระดาซไปเผา หรือทิ้งในแม่น้ำหรือทะเล จากนั้นพระเจ้าจักรพรรดิก็จะประกาศในนามผู้แทนของพระอะมะเตะระสุ โอมิ กามิ ว่าทุกคนสะอาดหมดจดแล้ว เมื่อชาวญี่ปุ่นไปเทวสถาน หรือศาลเจ้า ก่อนที่จะเข้าไปจะต้องล้างมือ ล้างปากเสียก่อน ความสะอาดได้อธิบายออกไป คล้ายจะเป็นพิธีล้างบาปหรือเหมือนอาบน้าล้างบาปในแม่น้ำคงคา ความสะอาดจะเป็นสัญลักษณ์ของความสะอาดใจด้วย

ส่วนจุดหมายสูงสุดในศาสนาชินโตก็คือ เมื่อตายไปแล้วได้ไปบังเกิดเป็นเทพเจ้าอยู่ในสวรรค์ชั้นนินดริ

วิธีปฏิบัติเพื่อไปเกิดเป็นเทพเจ้า ก็โดยการบูชาและรักดีต่อเทพเจ้า

9.6 ศาลเจ้าและนักบวชของชินโต

ศาลเจ้าชินโตได้รับการยกย่องว่าเป็นที่สถิตของกามิและเป็นที่สำหรับสวดมนต์อันนอบน้อม จึงถือว่าเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งส่วนมากนิยมสร้างในแถบชนบท เช่น บทญูเซา น้ำตก หรือบนเกาะห่างไกล เพราะเชื่อกันว่าภูเขาน้ำตก และเกาะนั้นเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่กามิชอบสถิต

แต่เดิมมาในสมัยโบราณตอนที่ศาลเจ้ายังไม่ได้สร้างขึ้นมานั้น ชาวญี่ปุ่นเชื่อกันว่ากามิอยู่ห่างไกลจากมนุษย์มาก และจะมาเยี่ยมมนุษย์ได้ในโอกาสพิเศษเท่านั้น เช่น เวลาประกอบพิธีกรรมและการประกอบพิธีกรรมนั้นจะจัดขึ้นเป็นสถานที่ชั่วคราวซึ่งเป็นที่สี่เหลี่ยมเล็กตอนกลางมีต้นไม้ใหญ่ศักดิ์สิทธิ์ แล้วจึงอัญเชิญกามิให้มาที่ต้นไม้ต้นนั้น แต่เมื่อระยะเวลาผ่านไป สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ชั่วคราวนี้ได้ถูกกำหนดให้เป็นถาวรและถือว่ามีกามิสถิตอยู่ที่นั่นตลอดมา นี่จึงเป็นจุดเริ่มต้นของศาลเจ้า

ศาลเจ้าของญี่ปุ่นนิยมสร้างให้มีรูปแบบเรียบง่ายเป็นธรรมชาติไม่มีการตกแต่งส่วนใหญ่ใช้วัสดุประเภทไม้และกระดาซ ทางเข้ามีประตูโทริอิ (tori-i) เป็นประตูใหญ่ที่สร้างด้วยไม้หรืออาจจะทำด้วยหิน

ภายในศาลเจ้านิยมสร้างสัญลักษณ์ของกามิคือกระเจก แต่บางแห่งอาจจะสร้างรูปเสื้อผ้าหรือดาบ มีสถานที่สำหรับตั้งอาหารเพื่อเซ่นไหว้ เช่น ข้าว ผัก ปลา เบ็ด ไก่ รวมทั้งเหล้าสาเกอย่างดี แต่ทั้งนี้ต้องไม่เซ่นไหว้ด้วยเลือดเพราะถือเป็นของไม่บริสุทธิ์ ไม่มีการบูชาด้วยดอกไม้

แต่นิยมไหว้ด้วยใบซากากิ (Sakaki)

การทำพิธีเซ่นไหว้มีทั้งทำส่วนตัวและทำเป็นพิธีของชุมชน ซึ่งต้องเซ่นไหว้อย่างสม่ำเสมอ โดยนักบวช ผู้ทำพิธีกรรมนั้นจะต้องอยู่ในอาการสำรวมและสงบเงียบ

นักบวชของชินโตมีทั้งชายและหญิง นักบวชหญิงจะต้องประพฤติพรหมจรรย์ นักบวชชายบางนิกายอนุญาตให้มีครอบครัวได้ ส่วนผู้ที่ทำหน้าที่บริการรับใช้ในวัดจะเป็นผู้ชาย และมีหัวหน้านักบวชทำหน้าที่ดูแลศาลเจ้ารวมทั้งเป็นประธานในพิธีกรรมต่างๆ

นอกจากนี้ยังมีหน้าที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งสำหรับนักบวชหญิง ที่ทำหน้าที่เป็นเจ้าหญิงผู้ดูแลสุริยะเทวีที่อิเซ (Ise) โดยส่วนใหญ่แล้วผู้ที่ทำหน้าที่นี้จะเป็นหญิงสูงศักดิ์ที่มาจากตระกูลสูง ซึ่งตรงข้ามกับพวกร้ายรำทั่วๆ ไป ซึ่งเป็นสามัญชนมีหน้าที่ร้ายรำและเล่นดนตรีถวายสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในศาลเจ้า โดยกระทำในอาคารที่แยกต่างหาก

พวกนักบวชชายในปัจจุบันนี้จะใส่เสื้อคลุมที่มีแขนใหญ่สีขาว ใส่หมวกทรงสูง ซึ่งเราจะเห็นได้ในวันที่มีงานสำคัญทางศาสนา ส่วนพวกทำหน้าที่ร้ายรำจะใส่เสื้อขาว ผ้านุ่งสีแดง

สำหรับการทำความเคารพกามินั้น ชาวญี่ปุ่นที่นับถือชินโตใช้วิธีตบมือ ตบมือครั้งที่ 1 เพื่อเรียกให้เสด็จมาช่วย ตบมือครั้งที่สองเพื่อเป็นการบอกลา

อนึ่ง มีข้อน่าสังเกตสำหรับความเป็นชินโต อย่างหนึ่ง คือความเชื่อในเครื่องรางของขลัง วิญญาณและไสยศาสตร์ เป็นเหตุให้เกิดการสร้างรูปสัญลักษณ์ขึ้นมาเพื่อเป็นที่พึ่งที่ยึดถือตามบ้านของคนนับถือชินโตจะมีที่บูชาวิญญาณ และปากทางเข้าหมู่บ้านนิยมสลักตุ๊กตาหินกามิเพื่อพิทักษ์รักษาหมู่บ้าน ปัจจุบันเราจะพบเห็นได้ตามชนบทของญี่ปุ่น

9.7 พิธีกรรมที่สำคัญ

9.7.1 พิธีบูชาในศาสนา ในศาสนาชินโตมีการบูชาคือการไหว้เจ้า การไหว้เจ้าของญี่ปุ่นไม่ต้องเสียหมูเห็ดเป็ดไก่เหล้ายา แล้วคนเอามากินกันเหมือนของจีน ชาวญี่ปุ่นจะออกไปไหว้เจ้า เพียงแต่เตรียมการโดยแต่งตัวให้สะอาด แล้วเข้าไปโค้งคำนับตรงหน้าศาลเจ้าซึ่งมีมากมายหลายแห่งเหลือเกิน มีอยู่เกือบ 200,000 แห่ง จะมี “โทริ” (ประตูวิญญาณ) เป็นเครื่องหมายแผ่นดินแห่งศาลเจ้าก็คือประเทศญี่ปุ่นนั่นเอง เมื่อคำนับแล้ว ก็จะหลับตาตบมือ เรียกดวงวิญญาณ มารับการไหว้ ถ้าไม่ตบมือก็จะยืหนึ่งๆ เป็นสมาธิเฉยๆ สักครู่หนึ่งก่อนกลับออกไป แต่หรืออาจมีอย่างอื่นๆ อีกบ้าง ตามที่นักบวชหรือผู้เฝ้าศาลเจ้าจะแนะนำให้ทำ ส่วนเครื่อง

บูชาที่จะนำไปไหว้ นั่น นักบวชประจำศาลเจ้า จะเป็นผู้จัดเตรียมบริการอำนวยความสะดวกให้ฟรีและจะเหมือนกันหมดทุกศาลเจ้า คือ มีเหล้าสาเก 4 ถ้วยเล็กๆ ข้าวปั้น 16 ก้อน เกลือ 16 ก้อน ปลาสด ผลไม้ สหายายทะเล และส้มอีกไม่กี่ลูก

9.7.2 พิธีบูชาธรรมชาติ ชาวญี่ปุ่นถือว่าธรรมชาติต่างๆ บนเกาะญี่ปุ่น เป็นผลงานการสร้างสรรคของเทพเจ้า จึงมีฐานะควรแก่การเคารพบูชา ไม่ว่าจะเป็นมหาสมุทร แม่น้ำลำธาร แผ่นดิน พืชพรรณทุกชนิด ต้นไม้ ใบหญ้า สัตว์ป่า และของศักดิ์สิทธิ์สูงส่งขององค์จักรพรรดิ คือ กระเจ๊กเงา ดาบ และอัญมณี ซึ่งถือว่าเป็นเทวสมบัติ มีวิญญูณที่เทพเจ้าประทานมา ล้วนแต่ควรแก่การเคารพบูชาทั้งนั้น ชาวญี่ปุ่นจึงมีความรักธรรมชาติ สงวนป่าไม้ ภูเขา พงไพร พืช น้อยใหญ่เสมือนชีวิตของตน

9.7.3 พิธีบูชาขุนนิยบุคคล

1 การบูชาวีรชน เรื่องความรักชาติ ชาตินิยมเทิดทูนชาติ ดูเหมือนว่าจะหาชาติใดเสมอเหมือนชาติญี่ปุ่นได้ยาก ใครๆ ที่แสดงความกล้าหาญ เสียสละชีวิตในสนามรบ จะได้รับการยกย่องนับถือว่าเป็นเทพเจ้าควรแก่การเคารพบูชา ยิ่ง มีศาลเจ้า ชื่อ Yasukuni Shrine เป็นที่รวมวิญญูณของวีรบุรุษและวีรสตรีนิรนามของชาติ แต่ละปีมีรัฐพิธีบูชาดวงวิญญูณผู้กล้าหาญเหล่านี้เป็นประจำเสมอมา

2 การบูชาองค์จักรพรรดิ ชาวญี่ปุ่นถือว่าองค์จักรพรรดิหรือองค์มิกาดโหรือเทโน (Mika-do, Tenno) เป็นผู้สืบเชื้อสายมาจากดวงอาทิตย์ตลอดมาโดยไม่ขาดสาย องค์จักรพรรดิญี่ปุ่นเท่ากับเป็นหัวหน้าครอบครัวของคนทั้งชาติ ญี่ปุ่นเป็นครอบครัวเดียวกันหมด ชาวญี่ปุ่นทั้งชาติ จึงยกย่องเทิดทูนเคารพบูชาองค์จักรพรรดิยิ่งกว่าชีวิต

3 การบูชาบรรพบุรุษ มีผู้กล่าวว่า การบูชาบรรพบุรุษของญี่ปุ่น เมื่อเทียบกับของจีนแล้วจะเห็นว่าของญี่ปุ่นจะสูงกว่าและศักดิ์สิทธิ์กว่า ดูจะจริง เพราะญี่ปุ่นยอมรับว่า องค์จักรพรรดิของตนสืบเชื้อสายมาจากเทพเจ้าเป็นการสืบสายไม่มีขาดช่วง และองค์จักรพรรดิเท่ากับหัวหน้าครอบครัวของคนทั้งชาติ จึงเป็นไปได้ที่คนญี่ปุ่นแต่เดิมมาจนถึงปัจจุบันเป็นเชื้อสายสืบต่อมาจากองค์จักรพรรดิที่เป็นเหล้ากอของเทพเจ้า จึงเป็นไปได้ที่คนญี่ปุ่นแต่เดิมมาจนถึงปัจจุบันเป็นเชื้อสายสืบต่อมาจากองค์จักรพรรดิที่เป็นเหล้ากอของเทพเจ้า ความเป็นบรรพบุรุษ จึงติดต่อกันมาเป็นสายเลือดเดียวกัน จึงมีการบูชาบรรพบุรุษทั้งของ ครอบครัวแต่ละครอบครัวและบรรพบุรุษในครอบครัวรวมอันหมายถึงชาติญี่ปุ่นโดยส่วนรวมด้วย

9.7.4 พิธีเกี่ยวกับเด็กเกิดใหม่ เมื่อมีทารกเกิดใหม่ อายุได้ 7 วัน ก็จะมีการอุ้มไปตั้งชื่อ ต่อหน้าแท่นบูชา ทำพิธีรับขวัญเด็ก และเมื่อเด็กอายุได้ 31 หรือ 32 วัน ก็จะอุ้มเด็กไปไหว้ ศาลเจ้านอกบ้านตามวัดบ้าง ตามภูเข้างามบ้าง ตามประเพณีแล้ว ไม่ว่าเกิดหรือตาย จะนิมนต์นักพรตมาทำพิธี หากไม่มีหรือหานักพรตไม่ได้หัวหน้าครอบครัวจะเป็นผู้ประกอบพิธีเอง

9.7.5 พิธีเนื่องในวันนักขัตฤกษ์ เมื่อวันนักขัตฤกษ์มาถึง ชาวญี่ปุ่นจะจัดให้มีชบวนแห่ มีการบรรเลงดนตรีและเต้นรำ นักพรตมีหน้าที่ทำพิธีอ่านบทสวดเบื้องหน้าแท่นบูชาที่ศาลเจ้า เพื่ออัญวยสวัสดิมงคล ให้เก็บเกี่ยวได้ผลดี ให้บ้านเรือนมีความสุข ให้มีผลสำเร็จในการออก รบทัพจักศึก ให้การปกครองเป็นไปด้วยดีและให้องค์จักรพรรดิทรงดำรงอยู่ในราชสมบัติยังยืนนาน

9.7.6 พิธีโอโฮฮาราชิ (The Great Purification) เป็นพิธีชำระครั้งยิ่งใหญ่ มีคำอธิบายของนักปราชญ์ชื่ออัสดัน (Aston) ว่า โดยพระมหากษัตริย์ขององค์จักรพรรดิผู้ได้รับมอบหมายอำนาจมาจากเทพเจ้าอะมะเตระสุโอมิคมิให้ประกอบพิธีนี้ด้วยการประพรม(การชำระล้าง) ด้วยน้ำบริสุทธิ์เป็นเบื้องต้นแล้วเช่นสรงสังเวชอันเป็นไปเพื่อการทดแทน (บาป) บรรดาขุน มนตรีและพลเมืองของพระองค์ผู้กระทำพิธีนี้ ต้องทำความบริสุทธิ์ให้เกิดแก่ตนเองเพื่อปลด บาลออกไปให้พ้นจากคน

9.8 นิภายในศาสนา

นิกายของศาสนาชินโตแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

9. 8.1 กิกกะชินโต ได้แก่ **ชินโตแห่งรัฐ** กระทรวงมหาดไทยให้ความสนับสนุนและได้ วางข้อบังคับให้นักบวชปฏิบัติกิจเฉพาะทางราชการเท่านั้น และห้ามทำพิธีกรรมต่างๆ เป็นต้น ว่า การโฆษณา พิธีแต่งงาน พิธีฝังศพ อนึ่ง กิกกะชินโตตั้งอยู่บนอุดมคติว่าความเจริญของชาติ ความปลอดภัยแห่งราชสำนักพระจักรพรรดิ และความผาสุกของประชาชนเป็นพรที่ได้รับ

กิกกะชินโตได้กำหนดแบบฉบับแห่งศรัทธาและพิธีกรรมตามพระบรมราชโองการ ประกาศในปีที่ 15 แห่งศักราชเมจิไว้ 3 อย่าง ดังต่อไปนี้

1. การบูชาจักรพรรดิ ได้แก่ ชินโตอันเป็นโครงสร้างของชาติ ที่มั่นคงทำให้ชาติญี่ปุ่น เป็นครอบครัวสืบสายมาจากสวรรค์สายเดียวเป็นลำดับมา

สมเด็จพระจักรพรรดิคืออวตารของสุริยาเทพีพระองค์เป็นศูนย์กลางระหว่างพระอาทิตย์กับ

พลเมือง เป็นผู้ครองอาณาจักร เป็นพระประมุขของศาสนาจักรทั้งสิ้น และเป็นนิมิตหมายแห่งความไม่สูญสลายแห่งเทพอำนาจ พระองค์คือเทพเจ้าผู้สถิตอยู่ในร่างของมนุษย์เป็นต้นพระบรมราชโองการของสมเด็จพระจักรพรรดิคือ โองการแห่งสวรรค์

2. การบูชาในฝ่ายราชวงศ์ เป็นรัฐพิธีเกี่ยวกับสมเด็จพระจักรพรรดิและราชวงศ์ ขาดไม่ได้ ในพระราชวังมีศาลเจ้าตั้งอยู่ 4 สถานที่ใน 4 ทิศ ดังนี้

2.1 สถานที่หนึ่ง สร้างอุทิศแด่สุริยเทพี เป็นสถานที่ประกอบรัฐพิธีแรกนาขวัญ จำลองมาจากมหาศาลเจ้าฮิสะ ที่เมืองนารา ศูนย์กลางแห่งพระจักรพรรดิญี่ปุ่น เชื่อกันว่าสุริยเทพีจะเสด็จมาเป็นประธานพิธีในวันนั้น

2.2 สถานที่สอง สร้างอุทิศแด่วิญญาณของอดีตพระจักรพรรดิเป็นสถานที่ประกอบพิธีบูชาดวงวิญญาณของอดีตพระจักรพรรดิ

2.3 และ 2.4 สถานที่สามและสถานที่สี่ กำหนดเป็นสถานที่ประกอบรัฐพิธีอื่นๆ ตั้งแต่สมเด็จพระจักรพรรดิทรงกำหนดตามพระราชอัธยาศัย

3. การบูชาในครอบครัว กำหนดให้พลเมืองปลูกศรัทธาลงในศาสนาชินโตเพื่อรวมโครงสร้างของชาติเหมือนกันหมดทั่วประเทศ

ครอบครัวญี่ปุ่น (แม้นับถือพระพุทธศาสนา) ทุกบ้านตั้งที่บูชาชินโตที่แท่นบูชา มีศาลเจ้าเล็กๆ มีเครื่องสังเวศ เช่น โทริ (ประตูวิญญาณ) กระจัก กระดาษสีขาว เชือก อาหาร ผลไม้ และบางทีก็มีเหล้าสาเกด้วย เป็นต้น

ชาวญี่ปุ่นผู้เคร่งครัดในศาสนา ตื่นนอนแต่เช้า ชำระร่างกายให้สะอาด เข้าไปนั่งหน้าแท่นบูชาโค้งคำนับ ตบมือ 2 ครั้ง โค้งคำนับเป็นสมาธิขณะหนึ่ง เสร็จแล้วจึงออกไปประกอบหน้าที่การงานประจำวัน

เด็กเกิดใหม่อายุได้ 7 วัน เขาก็อุ้มไปตั้งชื่อตรงหน้าแท่นบูชาแล้วจึงทำพิธีรับขวัญเด็ก ครั้นเด็กอายุได้ 31 หรือ 33 วัน ก็พาเด็กไปไหว้ศาลเจ้านอกเมือง ตามวัดบ้าง ตามภูเข้างาม ชาวญี่ปุ่นโบราณมีประเพณีที่ว่า การเกิดหรือการตายต้องนิมนต์นักบวชไปทำพิธีหากไม่มีนักบวช หัวหน้าครอบครัวจะเป็นผู้ทำพิธีเอง

กั๊กกะชินโตหรือชินโตแห่งรัฐในสมัยใหม่ ได้มีการปรับปรุงคำสอนใหม่เป็นลัทธิชาตินิยม กว้างขวางและรุนแรงออกไปเป็นระยะ จากขอบเขตแห่งโครงสร้างชาติออกไปเป็นการสร้างทวีป และจากทวีปออกไปถึงโลก

9.8.2 กโยหะชินโต ได้แก่ **ชินโตฝ่ายประชาชน** กระทรวงศึกษาธิการให้ความสำคัญสนับสนุนและควบคุม กโยหะชินโตไม่มีกิจพิธีเกี่ยวข้องกับทางราชการ แยกออกมาตามพระบรมราชโองการในสมัยสมเด็จพระจักรพรรดิเมย์

ความในพระบรมราชโองการนั้น บรรณถึงองค์การศาสนาต่างๆ อันตั้งขึ้นในประเทศญี่ปุ่นเป็นหลักฐานแล้ว มีพระพุทธศาสนาและคริสต์ศาสนา เป็นต้น ชินโตจึงควรได้รับการสนับสนุนให้เป็นหลักฐาน ไม่เกี่ยวข้องปะปนกับองค์การศาสนาอื่น เพื่อความเป็นระเบียบในหมู่พลเมืองตามนโยบายของรัฐที่ให้ถือว่าชินโตเป็นโครงสร้างชาติส่วนศาสนาอื่นที่เข้ามาใหม่เป็นเพียงเครื่องประกอบโครงสร้างเท่านั้น

กโยหะชินโต หมายถึง กลุ่มกระบวนการทางศาสนาที่อิงอยู่กับศาสนาประจำชาติของญี่ปุ่น แต่แยกเป็นกลุ่มอิสระหรือนิกายต่างๆ ขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่มีกำเนิดตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 18 เป็นต้นมา โดยจัดเป็น 13 นิกาย และทั้ง 13 นิกายนั้น จัดเป็น 5 หมวดใหญ่ ดังนี้

หมวดที่ 1 นิกายชินโตบริสุทธิ์ มี 3 นิกาย คือ ชินโต ฮองเกียวกู โตเกียว ชินริเกียว และโตซาเกียว

หมวดที่ 2 นิกายชินโตผสมขงจื้อ มี 2 นิกาย คือ ชูเซหะ และโตเซเกียว

หมวดที่ 3 นิกายบูชาภูเขาคือเทพเจ้า มี 3 นิกาย คือ ยิกโตเกียว ฟุโซเกียว และ มิตาเกะเกียว

หมวดที่ 4 นิกายทำให้บริสุทธิ์หรือลัทธิชำระบาป มี 2 นิกาย คือ ชินชูเกียว และมิโซจิ

หมวดที่ 5 นิกายรักษาโรคด้วยความเชื่อ มี 3 นิกาย คือ ฟุโรชิเกียว คองโกเกียว และเทนริเกียว

9.9 สัญลักษณ์ของศาสนา

1. **โทริ** ได้แก่ ประตูอันมีเสา 2 เสา มีไม้ 2 อันวางอยู่ข้างบน ซึ่งมีประจำอยู่ที่ศาลเจ้าเกือบทุกแห่ง (ศาลเจ้าเล็กๆ อาจไม่มีโทริ) เป็นเครื่องหมายการเข้าสู่บริเวณศาลเจ้าของศาสนาชินโต

2. **กระจก** อันมีรูปลายดอกไม้

ทั้ง 2 สัญลักษณ์นี้พอจะรู้ว่าเป็นศาสนาชินโตได้ในบางกรณี แต่สัญลักษณ์ที่มีมาแต่โบราณเป็นสมบัติสืบทอดกันมากับบัลลังก์แห่งพระจักรพรรดิและมีความหมายทางคุณธรรม

น่าจะเป็นสัญลักษณ์ที่สมบูรณ์กว่า นั่นก็คือ สิ่งที่เรียกในภาษาญี่ปุ่นว่า “ซานซูโน-ซิงกิ” อันได้แก่ สมบัติ 3 ประการ คือ

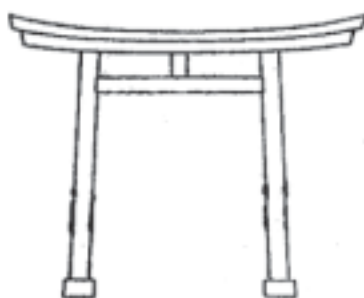
- 1) กระจก (ยตะ โน กาคามิ)
- 2) ดาบ (กุสะ นาจิ โน ชิรุคิ)
- 3) รัตนมณี (ยาสะกะนิ โน มาคะ ตามะ)

กระจก เป็นเครื่องหมายแห่งปัญญา ตามประวัติกล่าวไว้ว่า พระสุริยเทพี อมะเตระสุ โอ มิคมิได้มอบให้หลานชื่อ นิโนคิโน มิโกโตะ มาปกครองเกาะญี่ปุ่น โดยเหตุนี้ กระจกอาจเป็นเครื่องหมายแห่งพระสุริยเทพีนั่นก็ได้ ปัจจุบันเก็บรักษาไว้ ณ ศาลเจ้าอิเซ

ดาบ เป็นเครื่องหมายแห่งความกล้าหาญ ในฐานะเป็นการปรากฏแห่งเทพเจ้าปัจจุบันประดิษฐานไว้ที่ศาลเจ้าอิทสึตะ

รัตนมณี เป็นสัญลักษณ์แห่งการบำเพ็ญประโยชน์ ปัจจุบันเก็บรักษาไว้ประจำ ณ พระราชวังแห่งพระจักรพรรดิ

สรุปแล้วสมบัติทั้ง 3 นี้ก็เป็นสัญลักษณ์ หมายถึง คุณธรรมทั้ง 3 คือ ปัญญา กล้าหาญ และการบำเพ็ญประโยชน์ อันเป็นคุณธรรมสำคัญในศาสนาชินโตนั่นเอง นับว่าเป็นการพัฒนาศาสนาชินโตในด้านคุณธรรมได้เป็นอย่างดี

9.10 ฐานะของศาสนาในปัจจุบัน

ศาสนาชินโตของรัฐถูกยุบเลิกไปแล้ว ตั้งแต่ญี่ปุ่นแพ้สงครามโลกครั้งที่ 2 ทางราชการไม่บังคับให้คนญี่ปุ่นต้องเคารพบูชาเทพเจ้า และนับถือพระเจ้าจักรพรรดิตั้งเทพเจ้าอีกต่อไป จึงเป็นเรื่องส่วนตัวที่ใครจะทำหรือไม่ทำก็ได้ ดังนั้นศาสนาชินโตในปัจจุบันจึงอาจแบ่งได้ เป็น 5 ลักษณะ คือ

1. **ชินโตแห่งราชสำนัก (Imperial Shinto)** เป็นพิธีกรรมสำหรับราชสำนักเท่านั้น
2. **ชินโตศาลเจ้า (Shrine Shinto)** เป็นพิธีกรรมสำหรับประชาชน
3. **ชินโตนิกาย (Sectarian Shinto)** มีนิกายมากมายแต่ที่เป็นนิกายใหญ่อยู่ 13 นิกาย
4. **ชินโตนิกายใหม่ (Neo-Sectarian Shinto)** เป็นชินโตแบบที่ 3 นั่นเอง เพียงแต่ได้รับรองให้เป็นศาสนาตั้งแต่ พ.ศ. 2488 เป็นต้นมาหลังจากศาสนาชินโตรัฐถูกยุบแล้ว
5. **ชินโตชาวบ้าน (Popular Shinto)** เป็นเรื่องเกี่ยวกับไสยศาสตร์และพิธีกรรมที่ชาวบ้านนิยมปฏิบัติกันมา

เพราะฉะนั้นศาสนาชินโตในปัจจุบันจึงลดความสำคัญลงมาก เพราะแตกแขนงออกไป จึงมีอิทธิพลต่อชาวญี่ปุ่นน้อยลง จนชาวญี่ปุ่นไม่น้อยหันไปนับถือพระพุทธศาสนา อาจกล่าวได้ว่าพระพุทธศาสนาโดยเฉพาะนิกายเซน ได้มีอิทธิพลต่อชาวญี่ปุ่นมากกว่าศาสนาชินโต แต่ชาวญี่ปุ่นส่วนใหญ่แม้จะนับถือพระพุทธศาสนา ก็ยังไม่ยอมเลิกนับถือศาสนาชินโต ทั้งนี้ก็เพราะการนับถือศาสนาชินโต เป็นการรักษาความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของชาติไว้ ส่วนที่นับถือพระพุทธศาสนาก็เพื่อตอบสนองความสนใจในโลกหน้าและเพื่อสร้างคน ให้เป็นคนดีควรค่าแก่ความเป็นพลเมืองดีของชาติ หรือนับถือศาสนาชินโตเพื่อความเป็นบ้าน และการนับถือพระพุทธศาสนาเพื่อความเป็นเมือง หรือการนับถือศาสนาชินโตเพื่อชาตินี้ ส่วนการนับถือพระพุทธศาสนาเพื่อชาติหน้า

ส่วนสาเหตุสำคัญที่ทำให้ศาสนาชินโตเสื่อมลงก็มาจาก 2 เหตุใหญ่ คือ

1. ประกาศญี่ปุ่นแพ้สงครามโลกครั้งที่ 2 ศาสนาชินโตของรัฐถูกยุบเลิก อนุชนรุ่นใหม่รู้เรื่องศาสนาชินโตน้อยลงตามลำดับ เพราะไม่มีการสอนตามโรงเรียนและในสถาบันการศึกษาต่างๆ
2. ชาวญี่ปุ่นต้องการเป็นคนทันสมัย จึงนำวิทยาการสมัยใหม่มาใช้อย่างประเทศตะวันตกจนประเทศญี่ปุ่นก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมากที่สุดประเทศหนึ่งของโลกญี่ปุ่น

จึงเป็นประเทศอุตสาหกรรม ทำให้ผู้คนไม่ค่อยมีเวลาสนใจศาสนา อิทธิพลของศาสนาคริสต์จึงลดลงตามลำดับ จนมีชาวญี่ปุ่นจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ ที่ประกาศตนไม่นับถือศาสนาใดเลย ความเป็นชาตินิยมจึงลดลงมาก ดังนั้นในปัจจุบัน ชาวญี่ปุ่นจึงมีความเป็นไปต่างๆ กัน จนมีชายญี่ปุ่นบางคนเห็นว่า ชินปล่อยให้เกินไปอย่างนี้ประเทศญี่ปุ่นมีหวังประสบความหายนะแน่จึงเริ่มช่วยกันฟื้นฟูศาสนาคริสต์ แต่ก็ยังได้ผลน้อยเพราะชาวญี่ปุ่นรุ่นใหม่มีอย่างอื่นอยู่ในจิตใจแทนศาสนาคริสต์แล้ว

ปัจจุบัน ศาสนิกศาสนาคริสต์มีประมาณ 3,162,800 คน (Encyclopaedia Britannica 1994 : 269) นอกจากนี้ก็ยังมีศาสนิกคริสต์อีกมากในฮาวาย รัฐหนึ่งของสหรัฐอเมริกาและอีกแห่งหนึ่งคือที่ประเทศบราซิล ซึ่งทั้ง 2 แห่งนี้มีชาวญี่ปุ่นได้ไปตั้งรกรากทำมาหากินอยู่มากเช่นกัน

กิจกรรม

หลังจากนักศึกษาได้ศึกษา บทที่ 9 ศาสนาคริสต์ จบโดยสมบูรณ์แล้ว

โปรดทำแบบฝึกปฏิบัติประกอบวิชาศาสนศึกษา บทที่ 9 แล้วจึงศึกษาในบทที่ 10 ต่อไป

